

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

Звітність підприємств за національними та міжнародними стандартами

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Освітня компонента вільного вибору студента професійної підготовки

Семестр

5

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Гавриш Микола Олександрович

Mykola.Gavrysh@khnpu.edu.ua

Кандидат економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – Облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності), старший викладач кафедри обліку і фінансів НТУ «ХПІ». Педагогічний стаж – 19 років. Автор та співавтор понад 100 наукових та навчально-методичних праць.

Провідний викладач з дисциплін: «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Звітність підприємств», «Стратегічний управлінський облік», «Обліково-аналітичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності», «Фінансове планування та бюджетування», «Звітність підприємств за національними та міжнародними стандартами» та інших українською та англійською мовами. Має 16 років досвіду викладання економічних дисциплін англійською мовою, сертифікат CEFR рівня C1.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна «Звітність підприємств за національними та міжнародними стандартами» спрямована на забезпечення поглибленого розуміння стандартів фінансової звітності, зокрема ключових відмінностей між МСФЗ та П(С)БО. Вона охоплює питання підготовки фінансової звітності, визнання активів і зобов'язань, обліку доходів і оренди, а також процес переходу від НСБО до МСФЗ. Крім того, дисципліна акцентує увагу на нормативній базі та практичному застосуванні отриманих знань у вітчизняному обліку.

Мета та цілі дисципліни

Курс має на меті надати студентам комплексні знання з фінансової звітності за МСФЗ та П(С)БО. Робиться акцент на розумінні принципів і рамок обох наборів стандартів, що дозволить студентам ефективно готувати та аналізувати фінансову звітність. Студенти навчатимуться визначати ключові

відмінності між МСФЗ та НП(С)БО, застосовувати відповідні стандарти у практичній діяльності та вирішувати проблеми впровадження МСФЗ на підприємствах. Розглядаються також методики складання балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів за прямим та непрямим методами, звіту про власний капітал, а також загальні підходи до складання приміток до фінансової звітності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання у вигляді контрольної роботи. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 годин (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження навчальної дисципліни необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Економіка підприємства», «Фінанси», «Бухгалтерський облік», та «Фінанси суб'єктів господарювання».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно. На практичних заняттях використовуються комплексні завдання, кейс-методи, акцентується увага на застосуванні як універсального, так і спеціалізованого ПЗ.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Сутність, значення, основні поняття фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами.

Основні визначення фінансової звітності. Роль і завдання фінансової звітності. Відмінності фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО України.

Тема 2. Концептуальна основа фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО.

Основні принципи Міжнародних стандартів фінансової звітності. Огляд НП(С)БО України. Подібності та відмінності між МСФЗ та НП(С)БО.

Тема 3. Подання фінансової звітності.

Структура фінансової звітності за МСФЗ (МСБО 1) та НП(С)БО 1. Вимоги до оформлення фінансової звітності за НП(С)БО України.

Тема 4. Визнання та оцінка активів.

Визнання та оцінка основних засобів за міжнародними (МСБО 16) та національними (НП(С)БО 7) стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Визнання та оцінка нематеріальних активів за міжнародними (МСБО 38) та національними (НП(С)БО 8) стандартами.

Тема 5. Визнання доходу.

Дохід за договорами з клієнтами (МСФЗ 15) та підходи до його визнання за НП(С)БО 15. Критерії визнання доходу в національних стандартах України.

Тема 6. Облік фінансових інструментів.

Огляд обліку, визнання та відображення у фінансовій звітності фінансових інструментів за МСФЗ 9 та НП(С)БО 13. Первісне визнання та оцінка фінансових активів і зобов'язань. Знецінення фінансових активів за МСФЗ проти НП(С)БО.

Тема 7. Підходи до оренди за МСФЗ та НП(С)БО.

Огляд підходів до оренди в МСФЗ 16 (Оренда) та НП(С)БО 14. Особливості обліку орендаря та орендодавця за МСФЗ та НП(С)БО.

Тема 8. Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи.

Рекомендації міжнародних стандартів щодо резервів (МСБО 37) та підходи в НП(С)БО. Критерії визнання умовних зобов'язань та активів. Оцінка резервів та звітність за МСФЗ та НП(С)БО.

Тема 9. Консолідована та спрощена фінансова звітність.

Визначення контролю та дочірніх компаній згідно з МСФЗ 10 та НП(С)БО. Складання консолідованої фінансової звітності. Відмінності групового обліку за МСФЗ та НП(С)БО. Спрощена фінансова звітність за НП(С)БО 25 та підходи міжнародних стандартів до спрощеної звітності.

Тема 10. Проблеми переходу від НП(С)БО до МСФЗ.

Основні виклики при переході від НП(С)БО до МСФЗ. Перше впровадження МСФЗ (МСФЗ 1) для українських компаній.

Теми практичних занять

Тема 1. Основи фінансової звітності за національними та міжнародними стандартами.

Нормативно-правова база бухгалтерського обліку в Україні. Важливість прозорості та порівнянності фінансових звітів.

Тема 2. Концептуальна основа фінансової звітності за МСФЗ та НП(С)БО.

Засвоєння елементів подібності та відмінностей між МСФЗ та НП(С)БО. Застосування принципу нарахування та безперервності діяльності.

Тема 3. Подання фінансової звітності.

Підходи до складання фінансової звітності. Баланс (Звіт про фінансовий стан) за МСФЗ та НП(С)БО. Звіт про сукупний дохід, Звіт про рух грошових коштів та Звіт про власний капітал.

Тема 4. Визнання та оцінка активів.

Оцінка запасів за міжнародними (МСБО 2) та національними (НП(С)БО 9) стандартами.

Оцінка справедливої вартості за міжнародними стандартами (МСФЗ 13) та підходи до її оцінки за НП(С)БО та законодавством України.

Тема 5. Визнання доходу.

Відмінності в термінах та основах визнання доходу. Вплив визнання доходу за національними та міжнародними стандартами на фінансову звітність та оподаткування.

Тема 6. Облік фінансових інструментів.

Облік хеджування та його застосування в межах Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності та Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Тема 7. Підходи до оренди за МСФЗ та НП(С)БО.

Визнання та оцінка курсових різниць для оренди. Вплив оренди на результати діяльності та фінансову звітність.

Тема 8. Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи.

Практичні кейси щодо забезпечень та непередбачених витрат.

Тема 9. Консолідована та спрощена фінансова звітність.

Метод власного капіталу проти методу собівартості для інвестицій у дочірні та асоційовані компанії.

Тема 10. Проблеми переходу від НП(С)БО до МСФЗ.

Звірка фінансової звітності при переході від НП(С)БО до МСФЗ. Практичні приклади успішного впровадження МСФЗ в Україні.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Навчальна дисципліна передбачає індивідуальні завдання для студентів у вигляді підготовки інтерактивних презентацій, контрольної роботи.

Література та навчальні матеріали

Основна література.

1. Звітність підприємства: підручник. / [Ю. Верига, М. Бондарчук, М. Орищенко, Н. Прохар, Л. Леженко]. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 570 с.
2. Лень В.С., Гливіченко В.В. Звітність підприємства: Підручник. – 4-е вид., виправ. / К.: Каравела, 2017. 676 с.
3. Куцик П.О., Полянська О.А. Облік і звітність в оподаткуванні: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2017. 508 с.
4. Глушач Ю.С. Фінансова звітність за П(С)БО: навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
5. Звітність підприємств: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / [В. П. Пантелеєв, О. А. Юрченко, Г. М. Курило, К. В. Безверхий ; за заг. редакцією д. е. н., проф. В. П. Пантелеєва]. К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.
6. Іванчук Н. В. Звітність підприємств: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
7. Чудовець В.В., Жураковська І.В. Фінансовий облік і звітність: навч. посіб. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2018. 330 с.
8. Jones, M. (2020). Financial accounting with IFRS. Cambridge University Press.
9. Jermakowicz, E. K., & Epstein, B. J. (2019). IFRS 2019: Interpretation and application of IFRS standards. Wiley.
10. Palepu, K., & Healy, P. (2021). Business analysis and valuation: Using financial statements, IFRS edition. Cengage Learning.
11. David Alexander, Anne Britton, Ann Jorissen, Martin Hoogendoorn and Carien van Mourik. International financial reporting and analysis. Seventh edition. Andover, Hampshire : Cengage Learning EMEA, 2018. - 834 pages.

Додаткова література.

1. IASB. (2020). International Financial Reporting Standards (IFRS) 2020. International Accounting Standards Board.
2. IFRS Foundation. (2022). IFRS Standards 2022: Consolidated without early application. IFRS Foundation Publications.
3. Barth, M. E., & Landsman, W. R. (2018). How did financial reporting contribute to the financial crisis? *European Accounting Review*, 27(1), 1-25. <https://doi.org/10.1080/09638180.2017.1296781>
4. Deloitte. (2019). IFRS in your pocket. Deloitte.
5. Kieso, D. E., Weygandt, J. J., & Warfield, T. D. (2019). *Intermediate accounting: IFRS edition* (3rd ed.). Wiley.
6. PwC. (2021). *Manual of accounting IFRS 2021*. LexisNexis.
7. Sirois, L. P., Bédard, J., & Bera, P. (2018). International Financial Reporting Standards (IFRS): Global adoption and its impact on financial reporting. *Accounting, Organizations and Society*, 66, 1-11.
8. Tarca, A. (2020). IFRS adoption and financial reporting quality: A review. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 31(2), 158-196.
9. Walton, P. (2019). *The Routledge companion to accounting in emerging economies*. Routledge.
10. World Bank. (2017). *Ukraine: Report on the observance of standards and codes—Accounting and auditing*. World Bank.

Нормативні акти.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. № 433. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
4. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text
5. Національне Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах": Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. № 137. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>
7. Порядок подання фінансової звітності [Текст]: постанова Кабінету міністрів України від 28.02.2000 № 419 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>

Додаткові посилання.

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Офіційний сайт Державної податкової служби України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tax.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Національного Банку України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок/балів за всіма видами діяльності під час семестру: виконання комплексних завдань (2 завдання по 10%), виконання контрольної роботи (20 %), активність та відповіді на питання викладача під час лекційних та практичних занять (20%), підсумкове опитування перед закінченням семестру (40%).

У випадку незгоди з отриманою за результатами роботи протягом семестру оцінкою студент має право скласти залік. Білети містять по 2 теоретичних питання і 1 практичне завдання.

Відповіді на теоретичні питання даються студентом усно після підготовки, завдання виконується письмово і надсилається викладачу (до 100%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО